

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 005531 20 Uvp
Banjaluka, 04.05.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Ljiljane Bošnjak Glizijan, kao članova vijeća, uz učešće Željke Vujanović, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi M. P. iz D., koga zastupaju punomoćnici iz Zajendičke advokatske kancelarije M. Đ. i D. Đ. advokati iz B., (u daljem tekstu: tužilac), protiv akta broj ... od 25.06.2019. godine tuženog Ministarstva ... u predmetu ostvarivanja prava na naknadu štete nastale u periodu ratnih dejstava, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 005531 19 U od 28.01.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 04.05.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za nadoknadu troškova postupka.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) odbijena je tužba podnesena protiv uvedno označenog osporenog akta, kojim je odbijen kao neosnovan prigovor tužioca i potvrđeno rješenje Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište z. D. broj ... od 05.10.2016. godine Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužioca za naknadu materijalne štete kao neosnovan. Stavom 2. izreke pobijane presude odbijen je zahtjev tužioca za nadoknadu troškova upravnog spora.

Odbijanje tužbe se obrazlaže razlozima da je zakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 05.10.2016. godine, jer je za svoju odluku dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud nije doveo u pitanje sadržaj odredbe člana 3. stav 1. Zakona o ostvarivanju prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. do 19. juna 1996. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 103/05, 1/09, 49/09 i 118/09 - u daljem tekstu: Zakon), koja između ostalog propisuje da pravo na naknadu materijalne štete, nastale u periodu iz člana 1. ovog zakona, imaju pravna i fizička lica čija su potraživanja nastala po osnovu mobilisanih ili oduzetih materijalno-fizičkih sredstava i opreme, kao ni sadržaj odredbe člana 15. Zakona koja propisuje kako se utvrđuje visina materijalne štete iz člana 3. stav 1. ovog zakona, ali je podržao stav organa uprave da tužilac uz zahtjev za ostvarivanje prava podnesen dana 27.02.2010. godine, a ni u toku postupka nije dostavio dokaze da se kod njega radi o ovoj vrsti štete. Konkretno, nije dostavio dokaz o mobilizaciji njegovog motornog vozila šlepera marke MAN izdat od strane nadležnog organa Ministarstva ..., te nije dostavio dokaz o knjigovodstvenoj vrijednosti predmetnih sredstava, odnosno fakturu koju je bio dužan ispostaviti ovom organu nadležnom za mobilizaciju

sredstava za potrebe odbrane Republike Srpske, a što isključuje mogućnost da u okviru ovog upravnog postupka ostvari traženo pravo na naknadu materijalne štete.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tužilac pobija zakonitost iste zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu interpretira utvrđenja organa uprave koja je podržao nižestepeni sud, iako ista nisu pravilna iz razloga na koje je ukazao u tužbi. Podsjeća da je zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu materijalne štete podnio blagovremeno i da je uz zahtjev dostavio kopiju potvrde VP 7304 M. (bez broja i datuma), te kopiju potvrde o otpuštanju motornog-priključnog vozila izdatu dana 07.03.1998. godine od strane VP 7304 D. int. broj 9-12 iz koje proizilazi da je njegovo motorno vozilo šleper marke MAN mobilisano dana 20.07.1992. godine za potrebe VP 7304 M., te da je zbog neispravnosti i oštećenja otpušteno dana 30.06.1994. godine, koje dokaze prvostepeni organ ne cijeni dovoljnim, pa zaključuje da je odštetni zahtjev neosnovan zbog nedostatka akta o mobilizaciji vozila. Ističe da je prigovorio takvoj odluci ukazujući da je bio rat, da je dokumentacija koju je imao zagubljena i da je takvo stanje stvari nalagalo da se njegove tvrdnje o mobilizaciji vozila provjere na način da se od nadležnog organa Ministarstva, Odsjek D., odnosno njegovog pravnog sljednika, zatraže podaci o mobilizaciji motornog i priključnog vozila, da se saslušaju radnici tadašnjeg Ministarstva ... , Odsjek D. i izvedu ostali raspoloživi i predloženi dokazi, a koje navode prigovora je odbio tuženi, što je kao zakonito postupanje podržao nižestepeni sud. Smatra da su ovakvim odlukama organi uprave povrijedili odredbe člana 8. i 10. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18 - u daljem tekstu: ZOUP) koje propisuju obavezu utvrđivanja materijalne istine i slobodnu ocjenu dokaza, kao i odredbe člana 123. i 124. istog zakona kojim je propisana obaveza organa da utvrdi relevantne činjenice, te omogući strankama da ostvare svoja prava, kao i obaveza da sam organ po službenoj dužnosti pribavi određene dokaze. Dodaje da su tuženi i sud pogrešno primijenili odredbe člana 3. i 15. Zakona smatrajući da je pravo tužioca isključeno zbog činjenice da je izgubio akt o mobilizaciji, iako iz činjenica koje tuženi ne može osporiti proizilazi da je vozilo tužioca mobilisano, a ni iz jednog posrednog ili neposrednog dokaza ne proizilazi poklon ili odricanje od vlasništva oduzetog motornog i priključnog vozila. Zaključuje da je potvrda o otpuštanju motornog-priključnog vozila dovoljan dokaz za utvrđivanje osnovanosti zahtjeva tužioca prema odredbi člana 3. Zakona, jer je iz iste jasno da je vozilo tužioca mobilisano 20.07.1992. godine za potrebe odbrane, shodno odredbama člana 8. stav 3. i 14. Zakona o odbrani („Službeni glasnik Srpskog naroda u Bosni i Hercegovini“ broj 7/92 - u daljem tekstu: Zakon o odbrani), da je kao takvo moglo biti korišćeno za vrijeme rata i neposredne ratne opasnosti, ali i vraćeno tužiocu nakon prestanka ovih okolnosti, što nije učinjeno, zbog čega je on i podnio zahtjev za odštetu koji je neosnovano odbijen. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, a tuženi obaveže da mu nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav zahtjeva od strane advokata u ukupnom iznosu od 1.316,25 KM, ili da se ista ukine i predmet vrati nižestepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Tuženi je dostavio spise predmetne upravne stvari bez odgovora na zahtjev.

Razmotrivši zahtjev i pobijanu presudu, kao i cjelokupne spise upravnog spora i predmetne upravne stvari, shodno odredbi člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba podnesena protiv osporenog akta tuženog od 25.06.2019. godine, uz iznošenje valjanih i argumentovanih razloga od strane nižestepenog suda koje tužilac nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Iz podataka u spisu predmeta proizilazi da među strankama nije sporan sadržaj odredaba člana 3. i 15. Zakona i da nije sporno da je tužilac blagovremeno podnio zahtjev za ostvarivanje prava na naknadu materijalne štete po osnovu vozila za koje tvrdi da je mobilisano za potrebe odbrane Republike Srpske i nije vraćeno, kao što nije sporno ni to da tužilac uz zahtjev, a ni u toku postupka, nije dostavio potvrdu nadležnog organa Ministarstva, Odsjek D., da je vozilo mobilisano, što je prvostepenom organu pravilno poslužilo kao osnov za odbijanje zahtjeva tužioca.

Naime, odredba člana 3. stav 1. Zakona između ostalog propisuje da pravo na naknadu materijalne štete, nastale u periodu iz člana 1. ovog zakona, imaju pravna i fizička lica čija su potraživanja nastala po osnovu mobilisanih ili oduzetih materijalno-fizičkih sredstava i opreme, a pravilnim tumačenjem iste se dođe do zaključka da pravo na ovu vrstu obeštećenja van spora ima samo ono pravno ili fizičko lice koje uz zahtjev za obeštećenje dostavi potvrdu o mobilisanim ili oduzetim materijalno-fizičkim sredstvima i opremi izdatu od strane tada nadležnog organa Ministarstva ... , sa kojom tužilac ne raspolaže.

Da zahtjev tužioca nije osnovan proizilazi i iz odredbe člana 15. Zakona koja propisuje da se visina naknade materijalne štete iz člana 3. stav 1. ovog zakona utvrđuje prema knjigovodstvenoj vrijednosti mobilisane, odnosno oduzete imovine u vrijeme mobilizacije, odnosno prema fakturi ispostavljenoj organu, jedinici ili instituciji koje su mobilisale, odnosno oduzele imovinu, s tim da se kod materijalno-tehničkih sredstava i opreme vodi računa o njihovoj vrsti, tipu i modelu, te dužini upotrebe prije mobilizacije i opštem tehničkom i fizičkom stanju, pri čemu vrijednost utvrđena na ovakav način ne može biti veća od vrijednosti sadržane u ispostavljenoj fakturi, obzirom da nije sporno da tužilac ne raspolaže ni ovim dokazima koji su neophodni za utvrđivanje visine naknade materijalne štete po ovom osnovu.

Neosnovan je navod tužioca da je kopija potvrde o otpuštanju motornog-priključnog vozila koja je izdata od strane VP 7304 D. dana 07.03.1998. godine „dovoljan dokaz“ za usvajanje njegovog zahtjev za naknadu materijalne štete, jer ta potvrda ne predstavlja odluku jedinog tada nadležnog organa, Ministarstvo ... R. S. koje je shodno odredbama člana 8. stav 3. i 14. Zakona o odbrani vršilo mobilizaciju materijalno-tehničkih sredstava i opreme za potrebe odbrane Republike Srpske.

U konačnom, treba navesti da nije osnovan navod tužioca da je prvostepeni organ bio dužan da po službenoj dužnosti pribavlja dokaze o osnovanosti zahtjeva od pravnih sljednika nekadašnjeg Ministarstva ... , jer smisao ovog postupka - obeštećenja van spora jeste zaključenje eventualnog poravnania sa oštećenim licima koja imaju sve dokaze propisane odredbama člana 3. i 15. Zakona, dok se sporni zahtjevi za naknadu štete rješavaju u parničnom postupku kod nadležnog Osnovnog suda, koji je tužilac imao na raspolaganju i mogao pokrenuti ako je smatrao da je Republika Srpska odgovorna za materijalnu štetu koju on tvrdi da je za vrijeme rata pretrpio u vezi sa svojim motornim vozilom.

Kod ovakvog stanja stvari, proizilazi da pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje iste odbija kao neosnovan, shodno odredbi člana 40. stav 1. istog zakona.

Odluka o troškovima postupka iz stava 2. izreke ove presude se zasniva na odredbi člana 49a. stav 1. ZUS, s obzirom da je zahtjev tužioca odbijen, pa proizlazi da on nije uspio u ovom postupku, zbog čega mu ne pripada pravo na nadoknadu troškova istog.

Zapisničar
Željka Vujanović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić